

การเปรียบเทียบความคลาดเคลื่อนของการประเมินค่า
ที่ใช้รูปแบบมาตรฐานประมาณค่าและผู้ประเมินที่แตกต่างกัน

นางสาวสุภาวดี ตั้งขุมผา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-581-663-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018228 i 1520๗496

A COMPARISON OF RATER RESPONSE ERRORS
ON DIFFERENT RATING SCALES FORMATS
AND DIFFERENT RATERS

Miss. Supawadee Tungbubpha

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Educational Research

Graduate School

Chulalongkorn University

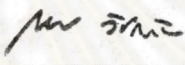
1992

ISBN 974-581-663-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเปรียบเทียบความคลาดเคลื่อนของการประเมินค่าที่ใช้รูปแบบ
มาตรฐานค่าและผู้ประเมินที่แตกต่างกัน
โดย นางสาวสุภาวดี ตั้งบุบผา
ภาควิชา วิชาการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์
ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง นิธิยานิวรณ์

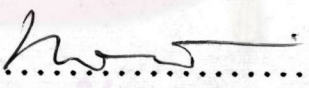

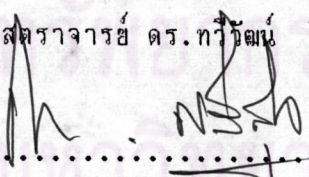
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

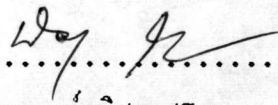

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วิชัยรักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.อุทมพร จามรมาน)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ติเรก ศรีสุโข)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิตา ชูโต)

สุภาวดี ตั้งบุบผา : การเปรียบเทียบความคลาดเคลื่อนของการประเมินค่าที่ใช้รูปแบบมาตรฐาน
ประมาณค่าและผู้ประเมินที่แตกต่างกัน (A COMPARISON OF RATER RESPONSE ERRORS
ON DIFFERENT RATING SCALES FORMATS AND DIFFERENT RATERS) อ.ที่ปรึกษา :
ผศ.ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์, ศ.ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 102 หน้า ISBN 974-581-663-9

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความคลาดเคลื่อนของการประเมินค่าที่ใช้รูปแบบ
มาตรฐานประมาณค่าและผู้ประเมินที่แตกต่างกัน โดยการให้นิสิตรและผู้บริหารเป็นผู้ประเมินคุณลักษณะอาจารย์
ที่ปรึกษากิจกรรมนิสิต มาตรฐานประมาณค่าที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 3 รูปแบบคือ แบบตัวเลข แบบบรรยาย
และแบบกราฟิก

ผลการวิจัยพบว่า

1. กรณีสถานการณ์ที่นิสิตเป็นผู้ประเมินคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนิสิต พบว่ามาตรฐานประมาณ
ค่าแบบตัวเลขและแบบบรรยาย มีความคลาดเคลื่อนเชิงปล่อยหรือกดคะแนนและมีความคลาดเคลื่อนแบบขัดแย้ง
ในขณะที่มาตรฐานประมาณค่าแบบกราฟิกมีความคลาดเคลื่อนเกิดขึ้นทั้ง 3 ชนิด คือ ความคลาดเคลื่อนเชิงปล่อย
หรือกดคะแนน ความคลาดเคลื่อนจากปฏิสัมพันธ์ และความคลาดเคลื่อนแบบขัดแย้ง
2. กรณีสถานการณ์ที่ผู้บริหารเป็นผู้ประเมินคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมนิสิตพบว่ามาตรฐาน
ประมาณค่าทั้ง 3 รูปแบบ มีความคลาดเคลื่อนเชิงปล่อยหรือกดคะแนนแต่ไม่มีความคลาดเคลื่อนอันเนื่องจาก
ปฏิสัมพันธ์และความคลาดเคลื่อนแบบขัดแย้ง
3. สำหรับการเปรียบเทียบความคลาดเคลื่อนของการประเมินค่าระหว่างมาตรฐานประมาณค่าและ
ผู้ประเมิน พบว่า ผู้ประเมินที่เป็นนิสิต มีความคลาดเคลื่อนเชิงปล่อยหรือกดคะแนนสูงกว่าผู้ประเมินที่เป็น
ผู้บริหาร แต่ไม่มีหลักฐานที่ยืนยันได้ว่าระหว่างผู้ประเมินที่เป็นนิสิตกับผู้บริหาร ในการใช้มาตรฐานประมาณค่า
ทั้ง 3 รูปแบบ มีความคลาดเคลื่อนอันเนื่องจากปฏิสัมพันธ์ และความคลาดเคลื่อนแบบขัดแย้ง แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์

ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิสิต *[Signature]*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *[Signature]*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม *[Signature]*

CO40352 : MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEY WORD : RATER RESPONSE ERRORS/RATING SCALE FORMATS

SUPAWADEE TUNGBUBPHA : A COMPARISON OF RATER RESPONSE ERRORS ON
DIFFERENT RATING SCALES FORMATS AND DIFFERENT RATERS.

THESIS ADVISER : ASST. PROF. THAWEEWAT PITAYANON, Ph.D.,
PROF. SOMWUNG PITIYANUWAT, Ph.D. 102 PP.

ISBN 974-581-663-9

The research was aimed to compare the response errors that different (group of) raters responded and different rating scale formats. The students and the administrators rated traits of student activity advisors. The tool used in the research was the rating scales consisting of 3 formats: numerical rating scale, descriptive rating scale and graphic rating scale.

The findings could be summarized as follows:

1. Students as raters : It was found that the rating scales of numerical rating scale and the descriptive had Leniency Error and Contrast Error, whereas the rating scales of graphic had Leniency Error, Halo Error, and Contrast Error.

2. Administrators as raters : It was found that all rating scales had Leniency Error only.

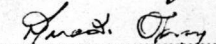
3. To compare the response errors on different scales and different groups of raters : It was found that students as raters had higher Leniency Errors than administrators as raters. Besides, there was no evidence to confirm that students as raters had different Leniency Errors and Contrast Errors from administrators as raters.

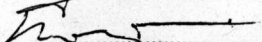
ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... วิทยาลัยการศึกษา.....

สาขาวิชา..... วิทยาลัยการศึกษา.....

ปีการศึกษา..... 2534.....

ลายมือชื่อนิติ.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง จากผู้ช่วย-
ศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ ศาสตราจารย์ ดร. สมหวัง นิธิยานูวัฒน์ รอง-
ศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย กาญจนวาสี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาทุ่มเท
เอาใจใส่ ให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือทั้งร่างกายแรงใจ ตลอดเวลาที่ดำเนินการทั้ง
วิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความรู้สึกซาบซึ้งและตระหนักในพระคุณยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณกรรมการพิจารณาโครงร่างวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการสอบ
วิทยานิพนธ์และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องพานิช และคณาจารย์ภาควิชาวิจัย
ทุกท่านที่ได้ช่วยชี้แนะแนวทางในการวิจัย ให้เอกสารประกอบการค้นคว้า และติดตาม
สอบถามความก้าวหน้าตลอดระยะเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ช่วยพิจารณาความเหมาะสม ของเครื่องมือที่
ใช้ในการวิจัยขอขอบพระคุณรองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ-
ประสานมิตร มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในชั้นของการเก็บรวบรวม
ข้อมูล ขอขอบคุณ คุณน้ำบุญ เจแสงรพกิจกุล ที่ให้คำแนะนำเอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้า
และขอบคุณ อาจารย์ไพฑูรย์ กฤษณ์เพชร และคุณมัลลิกา จุฑามณี ที่ให้ความช่วยเหลือใน
ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อ-คุณแม่ ที่ได้ส่งเสริมความก้าวหน้า
ของผู้วิจัยด้วยความห่วงใยยิ่งตลอดมา/รวมทั้งคุณระพีพันธ์ ฉายวิมล ที่ให้ความช่วยเหลือ
และให้กำลังใจตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยทำวิทยานิพนธ์จนแล้วเสร็จ

สุภาวดี ตั้งบุบผา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมุติฐานของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ข้อตกลงเบื้องต้น	7
ข้อจำกัดของการวิจัย	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	13
2. วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	15
ความหมายของมาตรฐานค่า	15
ลักษณะของมาตรฐานค่า	16
รูปแบบของมาตรฐานค่า	17
วิธีการประเมิน	24
ความคาดเคลื่อนที่เกิดจากการใช้มาตรฐานค่า	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
3. วิธีดำเนินการวิจัย	34
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	34

สารบัญ

บทที่	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
ลักษณะของมาตรฐานค่าคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาภิภคกรรณนลลต ...	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การวิเคราะห์ข้อมูล	39
แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล	47
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	48
5. สรุปผลการวิจัย อภลปรายผล และข้อเสนอแนะ	72
สรุปผลการวิจัย	72
อภลปรายผล	78
ข้อเสนอแนะ	76
รายการอ้างอิง	77
ภาคผนวก ก	81
ภาคผนวก ข	96
ประวัติผู้เขียน	102

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. รายละเอียดกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมข้อมูล	35
2. ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของมาตรฐานค่าคุณลักษณะอาจารย์ ที่ปรึกษากิจกรรมนิสิต	36
3. จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คาดหวังและที่ใช้จริงในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำแนกตามกลุ่มผู้ประเมิน	39
4. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของมาตรฐานค่ารูปแบบ 1 ที่ผู้ปรึกษาประเมินเป็นนิสิต	50
5. ผลการวิเคราะห์การแปรปรวนของมาตรฐานค่ารูปแบบ 2 ที่ผู้ประเมินเป็นนิสิต	52
6. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของมาตรฐานค่ารูปแบบ 3 ที่ผู้ประเมินเป็นนิสิต	54
7. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของมาตรฐานค่ารูปแบบ 1 ที่ผู้ประเมินเป็นผู้บริหาร	56
8. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของมาตรฐานค่ารูปแบบ 2 ที่ผู้ประเมินเป็นผู้บริหาร	58
9. ผลการวิเคราะห์การแปรปรวนของมาตรฐานค่ารูปแบบ 3 ที่ผู้ประเมินเป็นผู้บริหาร	60
10. จำนวนความถี่ ร้อยละของลักษณะความคลาดเคลื่อน เชิงปล่อยหรือกตคะแนนของมาตรฐานค่า 3 รูปแบบ จำแนกตามกลุ่มผู้ประเมิน	62
11. จำนวนความถี่ ร้อยละของลักษณะความคลาดเคลื่อน อันเนื่องจากปฏิสัมพันธ์ ของมาตรฐานค่า 3 รูปแบบ จำแนก ตามกลุ่มผู้ประเมิน	64

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
12. จำนวนความถี่ ร้อยละ ของลักษณะความคลาดเคลื่อนแบบขีดแย้ง ของมาตรฐานค่า 3 รูปแบบ จำแนกตามกลุ่มผู้ประเมิน	66
13. การเปรียบเทียบความคลาดเคลื่อนเชิงปล่อยหรือกดคะแนนของมาตรฐานค่า 3 รูปแบบ ระหว่างผู้ประเมินที่เป็นผู้บริหารและนิสิต	68
14. การเปรียบเทียบความคลาดเคลื่อนอันเนื่องจาปฏิสัมพันธ์ของมาตรฐานค่า 3 รูปแบบ ระหว่างผู้ประเมินที่เป็นผู้บริหารและนิสิต	70
15. การเปรียบเทียบความคลาดเคลื่อนแบบขีดแย้งของมาตรฐานค่า 3 รูปแบบ ระหว่างผู้ประเมินที่เป็นผู้บริหารและนิสิต	71

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย